rømme, at „min Hukommelse beholdt kun det ved Slutningen af hvert Vers genkommende Omkvæd" (hvad det jo endda, som vi saae, kniber lidt med). Men skal det endelig være, maa vel den sidste Version, „skilles fra", være at foretrække. Efter Cecils Forestilling har hun ikke mistet Esben, hun er kun midlertidig skilt fra ham. Han er i Holsten, „men i Morgen har vi ham vist". (Hvilket altsaa ogsaa passer daarligt med Blichers Beskrivelse af Indholdet som haabløs Elskovs Klage).

For øvrigt er de to Verselinier et interessant Eksempel paa det, man kunde kalde en digterisk Genklang. Hvis en Digter intenst har levet sig ind i et Stof eller en Forestillingskreds, saaledes at det modtagne bundfælder sig og lever videre i Digterens Underbevidsthed, kan det nu og da dukke op og sætte sit Præg paa hans Digtning. En saadan Opdukken kan enten være bevidst eller ubevidst, og den kan baade gaa i Retning fra det ophøjede til det komiske og fra det komiske til det dybt alvorlige. I den førstnævnte Retning — og bevidst fra det ophøjede til det komiske — var Blichers Anvendelse af Hakon Jarls Ord „Hvad tykkes dig om Sædet" etc. gaaet i Novellen „Ak! hvor forandret!", som fandtes i „Nordlyset"s Oktbr.hæfte for 1828, tre Maaneder før „Hosekræmmeren"s Fremkomst samme Sted. Ogsaa Ingemanns „Løveridderen" m. m. maa holde for dær. I „Hosekræmmeren" derimod bevæger Blicher sig fra det komiske til det ophøjede. Det, der har bundfældet sig i Blichers Underbevidsthed, er det to Gange gentagne Omkvæd i Værtindens Monolog i Marionetkomedien af Oehlenschlägers „St. Hansaften-Spil":

Den Skæbne er dog grumme tung,
at være Enke, naar man er ung.

Rytmen i Blichers Visestump er den samme som i Oehlenschlägers Verselinier, der siges egentlig det samme, men hvad der hos Oehlenschläger er set i Komikkens Lys, er hos Blicher indhyllet i den menneskelige Smertes og den menneskelige Tragedies mørkeste Nat. Har Oehlenschlägers Verselinier slumret i Blichers Underbevidsthed? Har Virkeligheden vakt dem til Live med en Klang og i en Form, som svarede til Blichers bitre Livserfaring og tungsindige Natur?

Kr. Langdal Møller.

TANDPINE!

Et lille Bidrag til Belysning af „Slang" hos Holberg.

I Mascarade 1. Act. 2. Scen. findes følgende Ordskifte:

Leander. Det er Ulykken, Henrich! at der kommer saa mange gemene Piger.

Henrich. Ei Herre! det er just en Dyd af Mascarade, at Alle skæres over een Kam; tilmed er min Tro de Mamseller, som jeg venter, Alle fornemme Folk. Der er en af Bormesterens Stuepiger, Per Salemagers Datter, Else Skoleholders, Lisbed Pomerantz-Kones yngste Datter, *thi den ældste har Tandpine*, og desforuden 3 andre smukke Piger, som er paa deres egen Haand og lever af deres Midler.

At de Mamseller som Henrich har sat Stævne paa Mascaraden ikke

hører til de fineste, fremgaar af den sidste Bemærkning. Men hvad betyder det, at Lisbed Pomerantz-Kones ældste Datter har Tandpine? Hvis ikke det betød noget ganske bestemt, var der jo ikke noget morsomt i Tilføjelsen om, at den ældste ikke kunde komme for Tandpine; men det gør det ogsaa. Det betyder simpelthen, at Pigen er kommen i Omstændigheder. Jeg har forgæves ledt efter Udtrykket i Litteraturen og spurgt Magister Kaj Bom, om han kendte det; det gjorde han ikke, men nævner Udtrykket uden at opgive mig som Kilde i sin i Efteraaret 1950 udkomne Bog: Mere om Slang (S. 82). Jeg kender imidlertid Betydningen fra min Hjemegn paa Fyn (Bellinge S., Odense H.), hvor det var levende i min Barndom. Baade min Moder og mine Bedstemødre brugte det, naar en af deres Tjenestepiger maatte forlade Pladsen i Utide for at faa et Barn; og jeg har endog hørt min Moder bruge det om en af sine Svigerdøttre, saa det var selvfølgelig et pænt Udtryk.

I de Kommentarer til Mascarade, som jeg har slaaet efter i, gives der ingen Forklaring paa Lisbed Pommerantz-Kones Datters Tandpine; heller ikke hos Feilberg eller i Den danske Ordbog har jeg fundet Betydningen anført. Flere af mine Bekendte, som jeg spurgte om de forstod Udtrykket, gav den rigtige Forklaring men kendte det ikke fra Sproget; dog mente Dr. M. Mackeprang at have set det hos en norsk Forfatter (Hamsun?) og Dr. Margrethe Hald at have hørt det i Bjærge H. (Vejle A.), hvor det dog ikke var gængs.

I „Historier fra Skovridergaarden" (I, S. 151) kommer den gamle Gnier Mikkel Roding ind paa Apotheket for at faa nogle Draaber til sin Kone „som med eet havde faaet saadant forskrækkeligt *Tandværk*"; og medens Svenden laver Mixturen, driller Læredrengen den gamle Hanreder og udspørger ham „om han ikke snart kunde vente sig en ung Søn". Sophus Bauditz har antagelig lagt samme Mening i Mikkel Rodings Kones *Tandværk* som Henrich i Lisbed Pommerantz-Kones Datters *Tandpine*; i hvert Fald har jeg altid forstaaet det saaledes.

Hvis Dr. Mackeprang husker rigtigt, at det eufemistiske Udtryk Tandpine for Svangerskab forekommer hos Hamsun, hvad jeg ikke har undersøgt, er Betegnelsen rimeligvis oprindelig fælles dansk-norsk og har været almindelig brugt i Dagliglivet paa Holbergs Tid, medens Udtrykket omkr. 1900 kun levede i Dialekt.

Men Tilskuerne ved Opførelsen af Mascaraden paa Holbergs Tid har antagelig meget vel forstaaet Grunden til Lisbeds Pommerantz-Kones Datters Tandpine og har smilet deraf samtidig med at de har accepteret denne Tandpine som gyldig Grund for Pigebarnet til ikke at optræde paa Mascaraden.

H. C. Broholm.

LYDLOVPEDANTERI

I „Scandia" 1941, 287, har Lauritz Weibull kritiseret min Godkendelse av Ligningen Kimbrer = Himmerboer. Han nægter, at den „lingvistiskt vilar på hållbar grund". Weibull slutter: hvis *H*ardboer i *H*ardsyssel skal komme av *Ch*arudes, så må *H*immerboer i *H*imbersyssel logisk kræve et **Ch*imbri. Men i urokkelig Retskrivning foreligger kun *C*imbri, *K*imbroi.